

Jaarverslag 2014
Commissie van Toezicht op de
Arrestantenzorg Limburg

GEVANGENIS VLAK NAAST E17
ANTWERPEN - GENT

Auteur: mevrouw drs. N.G.M. Loos- van der Burg, bestuursondersteuning Staf.

Datum: maart 2015

Corsapostnummer: 15PLU20009

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	3
1 Inleiding	5
1.1 De wettelijke basis en samenstelling van de commissie	5
1.2 De taken en werkwijze van de CTA	6
2 Ontvangst en rondleiding	7
3 Registratie & protocollen	9
4 Huisvesting	10
4.1 Cellen	10
4.2 Ophoudkamers	10
4.3 Luchtplaatsen	11
4.4 Sanitair	11
4.5 Overige ruimten	12
5 Veiligheid van arrestanten	13
5.1 Gebruikersvergunning	13
5.2 Ontruimingsplannen en -oefeningen	13
5.3 Brandveiligheid en BHV	13
5.4 Afwezigheid van gevaarlijke voorwerpen	14
5.5 Oogdouches	14
5.6 Legionellabeleid	14
5.7 Schoonmaakprotocollen	14
5.8 Voedselopslag	15
5.9 Cameratoezicht	15
5.10 Transportmiddelen	15
6 Veiligheid arrestantenverzorgers	16
6.1 Kwalitatieve en kwantitatieve adequate personeelsbezetting	16
6.2 Communicatie- en alarmeringssystemen	16
6.3 Berging van geweldsmiddelen	16
6.4 Periodiek overleg	16
6.5 Scholing	16
7 Bejegening van arrestanten	17
7.1 Huisregels	17
7.2 Kwaliteit en kwantiteit voedsel	17
7.3 Persoonlijke hygiëne	17
7.4 Kleding	17
7.5 Ontspanning	17
7.6 Luchten	17
7.7 Medische zorg	17
7.8 Aandacht c.q. protocollen voor specifieke doelgroepen	18
8 De bevindingen van arrestanten	19
9 Thema's	20
9.1 Landelijk	
9.2 Regionaal	
Bijlage 1: Overzicht van de inspectiebezoeken in 2014	22
Bijlage 2: Overzicht van de vergaderingen in 2014	24

SAMENVATTING

De commissie van toezicht op de arrestantenzorg Limburg (hierna CTA Limburg) heeft in 2014 in totaal 58 inspecties uitgevoerd. Hierbij zijn de cellencomplexen te Heerlen, Roermond, Maastricht en Venlo bezocht, de ophoudkamers van de gerechtsgebouwen te Roermond en Maastricht en de ophoudkamers van 19 verschillende basiseenheden.

Naar aanleiding van deze inspecties zijn door de commissie diverse aanbevelingen aangedragen. Hieronder een opsomming van de 5 voornaamste aanbevelingen.

Vragen naar legitimatie

Bij de ontvangst van de commissie worden de commissieleden, met name op de basiseenheden, niet standaard gevraagd om zich te legitimeren. Herkenning van de commissieleden speelt slechts gedeeltelijk een rol. Dit gebeurt met enige regelmaat bij de cellencomplexen en bij de parketpolitie, waarbij met een vaste groep arrestantenverzorgers wordt gewerkt. Het ontvangst op de basiseenheden leert dat niet alle politieambtenaren op de hoogte zijn van het bestaan van de CTA. Te vanzelfsprekend wordt ervan uitgegaan dat de mensen die zich melden bij de balie als zijnde commissieleden ook daadwerkelijk in deze functie zijn aangesteld. Te gemakkelijk wordt hen toegang verschaft tot het gebouw.

De commissie raadt dan ook aan te allen tijde te vragen om legitimatie en hierop strenger toe te zien.

Gebruik ophoudkamers

Evenals in 2013 geeft de politieleiding aan, dat in de nabije toekomst de cellencomplexen ontlast zullen worden, door het plaatsen van identificatiezuilen op de toekomstige basiseenheden. De commissie bemerkt deze omslag (nog) niet. Het blijft met tijden druk op de cellencomplexen en de inspecties van de ophoudkamers in de basiseenheden leert dat deze nog altijd slechts sporadisch gebruikt worden. Geconstateerd wordt dat bij diverse basiseenheden binnen de eenheid, één van de ophoudkamers inmiddels voor andere doeleinden - droogkamer motorkleding of algemene opslag - wordt gebruikt en dat het onderhoud dientengevolge in enkele gevallen te wensen over laat. De commissie wijst erop dat, zolang de ophoudkamers formeel als zodanig worden aangeduid, er een inspectieplicht bestaat en dat de aangewezen ophoudkamers dientengevolge moeten voldoen aan de geldende normen. Mocht een ophoudkamer niet meer in gebruik genomen worden, dient deze naar oordeel van de commissie onklaar gemaakt te worden, door het verwijderen van het slot uit de deur. De commissie heeft de eenheidsleiding verzocht de commissie met enige regelmaat te informeren omtrent de sluitingen van politiebureaus.

De commissie heeft de eenheidsleiding geadviseerd om de ophoudkamers bij de basiseenheden Landgraaf, Vaals en Hoensbroek officieel buiten gebruik te stellen, omdat ze naar zeggen, niet meer worden gebruikt en de infrastructuur niet meer aanwezig is om ze als zodanig in te zetten. Daar de commissie hieromtrent nog geen officiële reactie heeft ontvangen, zal ze in het komende jaar de locaties blijven inspecteren.

Verblijfsduur

De verblijfsomstandigheden bij de ophoudkamers van de gerechtsgebouwen zijn onvoldoende om langdurig verblijf te faciliteren. Soms ontbreekt het aan voeding en er zijn bijvoorbeeld geen voorzieningen om te luchten. Door verschillende oorzaken komt het geregeld voor dat de maximale duur van ophouden (6 uur, inclusief vervoer) wordt overschreden. Deze situatie acht de commissie zorgelijk. Om hier meer inzicht in te krijgen zal de CTA in 2015 de ingeslotenen bij interviews specifiek hieromtrent bevragen, maar ook de medewerkers van de cellencomplexen bij de rechtbanken.

Op orde brengen van documentatie (o.m. werkinstructies, BHV protocollen)

De commissie heeft in 2014 geconstateerd dat er op diverse plekken in de politie-eenheid energie is gestoken in het op orde brengen van de werkinstructies en het actueel maken van

diverse protocollen (waaronder op het gebied van de BHV). Gelet op het feit dat verzorgers de verantwoordelijkheid dragen voor de adequate verzorging van de ingeslotenen, verdient het aandacht om zo spoedig mogelijk eenheidsbreed te beschikken over actuele documentatie.

Ontruimingsplannen en -oefeningen

Het doet de commissie goed te constateren dat er in de gehele politie-eenheid jaarlijks fysiek wordt geoefend met ontruimen. De commissie heeft door het bijwonen van enkele oefeningen met eigen ogen kunnen zien dat het oefenen op professionele wijze gebeurt. Wel heeft de commissie zich verwondert over het feit dat de resultaten van deze oefeningen zo slecht worden gedeeld met de andere medewerkers van de complexen of basiseenheden (die niet bij de oefening aanwezig waren). Na iedere oefening wordt er een verslag opgemaakt met hierin de casus beschreven en de voornaamste resultaten en aanbevelingen. De commissie raadt dan ook met klem aan om deze verslagen op te nemen in de BHV map, zodat voor eenieder, te allen tijde, is in te zien wanneer de laatste oefening is geweest en met welk resultaat.

Daarnaast is de commissie er voorstander van om in het geval van de cellencomplexen te oefenen op de locatie zelf (zoals in Venlo en Roermond gebeurt), in plaats van het voormalig cellencomplex Sittard waar de medewerkers van het cellencomplex Heerlen en Maastricht oefenen.

1. INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag 2014 van de Commissie van Toezicht op de Arrestantenzorg Limburg. Deze is, evenals het jaarverslag 2013, op verzoek van het landelijk centrum Commissies van Toezicht Arrestantenzorg (LCCTA) op een meer eenduidige wijze opgesteld, waardoor het mogelijk wordt over meerdere jaren een duidelijker beeld te verkrijgen over de ontwikkeling van de kwaliteit van de arrestantenzorg in Nederland. Deze wijze van rapporteren zal worden geëvalueerd, zodat voor 2015 en verdere jaren tot een, door het LCCTA in afstemming met de korpsleiding, vastgesteld model kan worden gekomen.

Dit hoofdstuk gaat in op de wettelijke basis van de commissie van toezicht op de arrestantenzorg en op de samenstelling, taak en werkwijze van de commissie in Limburg.

1.1 De wettelijke basis en samenstelling van de commissie

In navolging van de ingang van de Nationale politie per 1 januari 2013, is met ingang van die datum de Regeling toezicht arrestantenzorg 2013 van kracht geworden. Deze regeling omschrijft onder andere de samenstelling, taken en werkwijze van de commissie. Tevens staat de nieuwe rol van het landelijk centrum benoemd, dat zich concentreert op uniformering van de inspecties op basis van kwaliteitscriteria.

De vorming van de Nationale politie had onder meer tot gevolg dat de toenmalige afzonderlijke commissies van toezicht op de politiecellen in Limburg-Noord en Limburg-Zuid werden samengevoegd tot één commissie van toezicht op de arrestantenzorg Limburg (hierna te noemen de CTA), welke zich ten principale richt op het toezicht op de arrestantenzorg en niet meer, zoals voorheen, op het toezicht op politiecellen(complexen). De eerste vergadering van de commissie in de nieuwe samenstelling vond plaats op 7 januari 2013.

In artikel 2 Regeling toezicht arrestantenzorg 2013, is bepaald dat de CTA bij de samenstelling van de commissie rekening dient te houden met de benodigde maatschappelijke en bestuurlijke deskundigheid en ervaring van de leden (lid 2). Door het vertrek van 3 leden halverwege het jaar, vanwege het bereiken van de maximale zittingstermijn van 2 maal 4 jaar, heeft eind 2013 en begin 2014 tevens in het teken gestaan van het werven van 4 nieuwe commissieleden. Deze nieuwe leden zijn geworven middels een openbare procedure.

De CTA bestond in 2014 uit de volgende leden:

drs. J.F.H.A.B. Waals (voorzitter)	voormalig burgemeester gemeente Venray (1 april 2018 verloopt de maximale zittingstermijn)
M. Meijer (vicevoorzitter)	hoofd veiligheid Penitentiaire Inrichtingen Zuid-Oost (1 november 2016 verloopt de maximale zittingstermijn).
T.H. Bergmans	vertrouwenspersoon Atrium medisch centrum Parkstad (1 november 2016 verloopt de maximale zittingstermijn)
L.G.J. Dircks	gepensioneerd afdelingshoofd bijzondere zorgafdeling in de PI De Geerhorst te Sittard (1 januari 2017 verloopt de maximale zittingstermijn)
drs. P.C.Y. Boelhouters	directeur Penitentiaire Inrichtingen Zuid-Oost
mevrouw ir. J.M.J. Ketelaar	regiodirecteur Reclassering Nederland
mr. J.J.M. Wassenberg	rechter arrondissementsrechtbank Roermond

De laatstgenoemde drie leden zijn per 1 juli 2014 vertrokken. Met ingang van die datum zijn de onderstaande leden toegetreden tot de commissie:

mevrouw H.C. van Wijk	voorzitter centrale directie Stichting LVO (Limburgs Voortgezet Onderwijs) (herbenoeming per 1 juli 2018)
mevrouw mr. E.J.A. Roeleven	zelfstandig advocaat Hoensbroek (Heerlen) (herbenoeming per 1 juli 2018)
mevrouw mr. M.C.M. Hamer	rechter bij de rechtbank Limburg (herbenoeming per 1 juli 2018)
F. Schmeetz	gepensioneerd huisarts, parttime docent huisartsenopleiding Maastricht (herbenoeming per 1 juli 2018)

Het secretariaat van de CTA werd vervuld door een beleidsmedewerker van de staf van de Politie eenheid Limburg, mevrouw drs. N.G.M. Loos -van der Burg. Mevrouw M.M.J. van Altena-Köster verzorgde de secretariële en administratieve ondersteuning.

De CTA participeert in landelijke overleggen. De voorzitter is lid van het landelijk centrum en de secretaris neemt deel aan het landelijk secretarissenoverleg. Voor meer inhoudelijk informatie over het LCCTA verwijs ik u naar het Jaarverslag 2013, Landelijk centrum commissies toezicht arrestantenzorg.

1.2 De taken en werkwijze van de CTA

De CTA heeft in ieder geval tot taak¹:

1. toezicht te houden op de arrestantenzorg in de politiecellen(complexen) in de regionale eenheid, waaronder tevens begrepen de politiecellen(complexen) van de Landelijke eenheid politiediensten gelegen in het gebied van de regionale eenheid;
2. jaarlijks uiterlijk 1 maart rapport uit te brengen aan de korpschef over haar werkzaamheden en bevindingen, overeenkomstig een door de korpschef in afstemming met de voorzitters van de commissies vastgesteld model. De commissie brengt deze rapportage ook ter kennis aan de politiechef en burgemeesters binnen de eenheid. Dit rapport is openbaar;
3. gevraagd en ongevraagd aan de korpschef advies uit te brengen en inlichtingen te geven omtrent aangelegenheden betreffende de arrestantenzorg.

Teneinde de genoemde taken zo goed mogelijk te kunnen vervullen, dienen de commissieleden zich regelmatig door eigen waarneming op de hoogte te stellen van de toestand van de arrestantenzorg. De leden hebben daartoe te allen tijde toegang tot de politiecellencomplexen, de ophoudkamers op de eenheden en het cellencomplex binnen de gerechtsgebouwen. Daarbij ontvangen ze van de politiechef en alle overige ambtenaren alle door hen gewenste inlichtingen en hebben ze het recht, alle op de arrestantenzorg betrekking hebbende bescheiden, waaronder tevens worden begrepen de persoonsgegevens van de ingeslotenen, in te zien². Van de bevindingen tijdens een bezoek aan een of meer cellencomplexen en ophoudkamers wordt ten behoeve van de voor de locatie direct verantwoordelijke leidinggevende een verslag opgemaakt³.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen met hierin de vergaderdata van de commissie in 2014 en de onderwerpen welke zijn behandeld.

¹ Artikel 3 Regeling toezicht arrestantenzorg 2013

² Artikel 4 lid 2 Regeling toezicht arrestantenzorg 2013

³ Artikel 4 lid 8 Regeling toezicht arrestantenzorg 2013

2. ONTVANGST EN RONDLEIDING

In 2014 hebben de commissieleden vier inspectiebezoeken aan de cellencomplexen in Roermond, Maastricht en het gerechtsgebouw te Roermond afgelegd. Het cellencomplex te Venlo is 3 maal bezocht, in het cellencomplex te Heerlen is de commissie 5 maal geweest. Het gerechtsgebouw te Maastricht is in 2014 tien maal geïnspecteerd, begin van het jaar maandelijks waarna tijdens de vergadering op 15 september is besloten de rechtbank nog maar 1 maal per kwartaal te inspecteren. De maandelijkse inspecties hadden tot gevolg dat de bevindingen gaandeweg steeds positiever werden en de frequentie van eens per kwartaal weer gevolgd kon worden. Voorts zijn de ophoudkamers van 19 basiseenheden bezocht (in totaal 28 inspecties). De basiseenheid Kerkrade en Brunssum zijn bewust meerdere malen bezocht, respectievelijk 2 en 3 maal. Aanleiding hiertoe was de zorgwekkende situatie aldaar (zie volgende hoofdstukken).

Extra aandacht is geschonken aan het inspecteren van cellencomplexen ten tijde van (grote) evenementen, waaronder carnaval, een voetbalwedstrijd, kermis en Pinkpop met als doel, na te gaan hoe de arrestantenzorg functioneert bij verwachte drukte. Hiertoe is op andere tijdstippen geïnspecteerd, in casu in de avonduren en in het weekend.

De inspectiebezoeken zijn in bijna alle gevallen door twee commissieleden afgelegd. Een enkele keer bezocht een commissielid een cellencomplex of ophoudkamer alleen. De commissieleden zijn bij de inspecties in vrijwel alle gevallen vergezeld door een secretaris. Enkele inspecties van cellencomplexen ten tijde van evenementen, zijn door de commissieleden zelfstandig bezocht. De commissie heeft, waar het de cellencomplexen betreft, ervoor gekozen om per inspectieronde steeds enkele onderwerpen te kiezen waar extra aandacht aan wordt besteed (zie bijlage 1 voor een overzicht van de inspecties). Na elke inspectieronde heeft de CTA een samenvatting van de bevindingen met aanbevelingen verzonden aan de portefeuillehouder arrestantenzorg van de politie-eenheid Limburg en de desbetreffende chef van het basisteam. Waar dit noodzakelijk werd geacht, werden bevindingen ook direct mondeling of per mailbericht teruggekoppeld aan de verantwoordelijken. Door de aanbevelingen van de commissie meteen door te geven aan de portefeuillehouder arrestantenzorg of andere direct verantwoordelijken binnen de politie-eenheid Limburg kunnen, waar nodig, sneller maatregelen worden getroffen.

In het merendeel van de gevallen (50 van de 58 inspecties) vonden de ontvangsten en rondleidingen door de politieambtenaren op een vriendelijke en correcte wijze plaats. Men is behulpzaam en beantwoordt zo goed als mogelijk alle vragen van de commissie. Bij de cellencomplexen wordt standaard om legitimatie gevraagd (met een enkele uitzondering daargelaten). De commissie constateert dat dit bij de basiseenheden slechts sporadisch het geval is.

Enkele normafwijkende voorvallen worden hieronder toegelicht.

In Tegelen was, in navolging van de bevindingen uit 2012 en 2013, de ontvangst niet naar tevredenheid. Toeval of niet, maar de commissie treft hier zelden iemand aan die bekend is met de CTA, of met de procedures en de gang van zaken op de basiseenheid. Bij de inspectie in 2014 troffen zij een DACO aan welke plaatsvervangende dienst had. De commissie is van mening dat, plaatvervangende dienst of niet, de politiemedewerker op de hoogte dient te zijn van de gang van zaken met betrekking tot de basiseenheid

Op de basiseenheden Brunssum, Landgraaf, Leudal/Maasgouw, Venray, Horst, Kerkrade, Blerick, Helden, Vaals en Sittard werd niet gevraagd om legitimatie.

In april werd door drie commissieleden bij een inspectie van het cellencomplex van het gerechtsgebouw te Maastricht geconstateerd dat de fouillering bij binnenkomst, verricht door

de beveiligers van de rechtbank, niet consequent werd uitgevoerd. Een commissielid werd in een kamertje apart genomen en gefouilleerd. Een ander commissielid kon na het tonen van de legitimatiepas gewoon doorlopen. Een derde diende zijn jas, tas en horloge ter scanning op de loopband te leggen. De commissie merkte voorts op dat de bejegening van de bezoekers door de dame met de handscanner verre van klantvriendelijk was. Daar waar het aanwezige personeel bij de inspectie in het eerste kwartaal nog een ongemotiveerde en ongeïnteresseerde indruk maakte, bleek dit bij de daaropvolgende inspecties niet het geval. De politieleiding heeft hier, op aandringen van de commissie, op geïnvesteerd met positief resultaat tot gevolg.

Op 4 november 2014 hebben vier commissieleden een ontruimingsoefening bijgewoond. Twee leden sloten aan bij een oefening in het cellencomplex te Venlo, de ander twee waren aanwezig bij het gerechtsgebouw te Roermond. Zij werden allen gastvrij ontvangen en kregen de indruk dat de aanwezigheid van de CTA zeer op prijs werd gesteld. Zij vonden het erg interessant om van dichtbij een oefening te kunnen aanschouwen en dan met name de samenwerking en communicatie tussen brandweer en politie. Bij de oefeningen werd van de gelegenheid gebruik gemaakt om de oefenleider te vragen of een verslag van de ontruimingsoefening in de klapper wordt opgeslagen maar dat gebeurt standaard niet. Ook wordt het ontruimingsprotocol niet regelmatig aangepast, tenzij zich een wijziging voordoet in de indeling of bezetting van de ruimtes. Dit verklaart waarom de commissie regelmatig een verouderd protocol aantreft en zelden of nooit een ontruimingsverslag.

Het totaal oordeel van de commissie over de ontvangst is **matig**. (m.n. vragen naar legitimatie van de commissieleden).

3. REGISTRATIE & PROTOCOLLEN

De logging (journaal) in BVH wordt nauwkeurig en correct bijgehouden. Alle contactmomenten (denk aan medicatieverstrekking, eten/ drinken, luchten, bezoek, douchen etc.) met de arrestant worden opgenomen in het journaal.

Bij ieder complex wordt tevens gewerkt met een groot white board. Hierop staat in 1 oogopslag te lezen hoeveel en welke arrestanten binnen zijn (minderjarig, man/vrouw, medische verzorging, beperkingen etc.).

Minderjarigen

Basisvoorziening handhaving (BVH) is niet specifiek ingericht voor minderjarigen; deze worden binnen één standaardsysteem, samen met meerderjarigen geregistreerd. De minderjarigen zijn middels een * (sterretje) voor de naam te herkennen in het systeem.

Rechtstreeks uit BVH zijn geen gedetailleerde overzichten minderjarigen te extraheren ten behoeve van jaaroverzichten etc.

Het totaal oordeel van de commissie over de registratie is **goed**.

Voor wat betreft de aanwezigheid en naleving van de vastgestelde protocollen, constateert de commissie dat bestaande protocollen niet overal voorhanden zijn. Er dient naar gezocht te worden (in de computer of in de diverse klappers). Het naleven van de protocollen gebeurt naar oordeel van de commissie in de meeste gevallen wel. De parate kennis van de verzorgers is op orde.

In het gerechtsgebouw te Maastricht heeft het aandringen van de commissie op het op orde brengen van de protocollen, geleid tot een geheel vernieuwde ordner met werkprocessen c.q. protocollen. In de ordner zijn zelfs alle recente CTA- verslagen ter naslag aanwezig.

4. HUISVESTING

Het onderwerp huisvesting is bij de diverse inspecties aan bod gekomen. Alle cellencomplexen zijn in 2014 meerdere malen onderworpen aan een grondige inspectie, waarbij de inrichting, voorzieningen, onderhoud (waaronder hygiëne) van de cellen en overige ruimten is gecontroleerd.

4.1 Cellen

De cellen binnen de eenheid Limburg voldoen over het algemeen aan de daaraan in regelgeving gestelde eisen met betrekking tot de afmetingen⁴, inrichting⁵ en voorzieningen⁶. Bij het onderhoud⁷ van de cellen is wel een opmerking geplaatst. Het is wellicht niet te voorkomen, maar op enkele plekken was er sprake van bekladding/ bekrassing. Hierop wordt vanuit de politie wel actie ondernomen, door het inhuren van een schildersbedrijf om eens in de zoveel tijd alle cellen opnieuw te voorzien van een krasvaste laag verf. De ophoudkamers bij de rechtbank in Maastricht knapte enorm op na de schilderbeurt in het laatste kwartaal.

De commissie constateerde begin 2014 dat er in de deur van de isoleercel in Venlo geen raam of luik zit. Hierin schuilt volgens de commissie een relatief groot veiligheidsrisico, aangezien de verzorger de deur voor iedere overdracht open dient te doen (bijvoorbeeld een kopje koffie) en dan niet weet waar de arrestant zich bevindt. Nog voor het einde van het jaar is op advies van de commissie een luikje in de deur aangebracht, tevens tot grote tevredenheid van de arrestantenverzoekers.

4.2 Ophoudkamers

In het gerechtsgebouw te Roermond is geen sprake van cellen, maar van ophoudkamers, welke voldoen aan de gestelde eisen⁸. Er zijn 14 eenpersoonskamers, twee meermansophoudkamers en één gecapitonneerde. Daarnaast zijn er twee kamers voor op civiele gronden geplaatste minderjarigen, met een veel vriendelijker uitstraling en speciale voorzieningen zoals een televisie. Alle ruimten zijn schoon en goed onderhouden.

Het gerechtsgebouw te Maastricht heeft 17 ophoudkamers, waarvan 2 met de mogelijkheid tot observatie. Tijdens een gesprek met een arrestant merkte de commissie op dat het erg benauwd en warm was in de kamer. De arrestant gaf aan hier zelf geen probleem mee te hebben.

Evenals in 2013 geeft de politieleiding aan, dat in de nabije toekomst de cellencomplexen ontlast zullen worden, door het plaatsen van identificatiezuilen op de toekomstige basiseenheden. De commissie bemerkt deze omslag (nog) niet. Het blijft met tijden druk op de cellencomplexen en de inspecties van de ophoudkamers in de basiseenheden leert dat deze nog altijd slechts sporadisch gebruikt worden. Geconstateerd wordt dat bij diverse basiseenheden binnen de eenheid, één van de ophoudkamers inmiddels voor andere doeleinden - droogkamer motorkleding of algemene opslag - wordt gebruikt en dat het onderhoud dientengevolge in enkele gevallen te wensen over laat. De commissie wijst erop dat, zolang de ophoudkamers formeel als zodanig worden aangeduid, er een inspectieplicht bestaat en dat de aangewezen ophoudkamers dientengevolge moeten voldoen aan de

⁴ Minimale maatvoering (2,5 m x 2,2 m x 2,8 m en een minimale inhoud van 9 m³)

⁵ Tafel, stoel, bed, toilet, onwrikbaar vast bevestigd, werkbare afstand stoel-tafel, bedmaat minimal 210 cm, deur naar buiten draaiend.

⁶ Verwarming tot 22 graden, voldoende (nood)verlichting, voldoende lichtopening voor dag-nachtcyclus, voldoende ventilatie, communicatie met bewaking/ intercom, radio aanwezig en camera functioneert bij observatie/claustrofobie/isoleercel.

⁷ Beschadigingen, bekladding/bekrassing en schoongehouden.

⁸ Deur naar buiten draaiend, transparant deel van slagvast glas in deur ophoudkamer, communicatie met bewaking (intercom), verwarming tot 22 graden, voldoende ventilatie, redelijke omvang, beschadigingen, bekladding/ bekrassing, schoongehouden.

geldende normen. Mocht een ophoudkamer niet meer in gebruik genomen worden, dient deze naar oordeel van de commissie onklaar gemaakt te worden, door het verwijderen van het slot uit de deur. De commissie heeft de eenheidsleiding verzocht de commissie met enige regelmaat te informeren omtrent de sluitingen van politiebureaus.

De opmerkingen van de commissie, geplaatst na inspecties van de ophoudkamers, waren het vragen naar legitimatie, het up to date brengen van de ontruimings- BHV-plannen, kleine aanpassingen of reparaties of aanbevelingen op het gebied van de schoonmaak.

De deuren in de ophoudkamers te Kerkrade en Brunssum waren begin 2014 niet voorzien van slagvast glas. De commissie maakte zich ernstig zorgen over de veiligheid van de arrestant indien er een calamiteit (brand) plaatsvindt. Omdat er in de deuren geen opening met slagvast glas aanwezig is, bestaat de mogelijkheid dat de arrestant in een noodsituatie 'vergeten' wordt. In Kerkrade is dit in de loop van 2014 aangepast. Nadat bleek dat de aanbevelingen voor de ophoudkamers in Brunssum niet werden opgevolgd, heeft de commissie besloten de frequentie van inspecteren te verhogen naar eens per kwartaal totdat verbeteringen merkbaar zouden zijn. Dit heeft geleid tot een drietal inspecties in 2014, waarbij uit de inspectie in het laatste kwartaal bleek dat alle aanbevelingen uit de voorgaande inspecties ter harte waren genomen (o.m. aanbrengen van slagvast glas in de beide deuren, de BHV was geheel op orde gebracht, schoonmaak is verbeterd).

De commissie heeft de eenheidsleiding geadviseerd om de ophoudkamers bij de basiseenheden Landgraaf, Vaals en Hoensbroek officieel buiten gebruik te stellen, omdat ze naar zeggen, niet meer worden gebruikt en de infrastructuur niet meer aanwezig is om ze als zodanig in te zetten. Daar de commissie hieromtrent nog geen officiële reactie heeft ontvangen, zal ze in het komende jaar de locaties blijven inspecteren.

4.3 Luchtplaatsen

Bij de parketpolitie zijn geen luchtplaatsfaciliteiten. Ingeslotenen verblijven er vaak langer dan een dagdeel en hierbij vraagt de commissie zich af of een luchtplaats geen eis is. In Roermond wordt hier pragmatisch mee omgegaan door ingeslotenen over te brengen naar het cellencomplex te Roermond, wanneer duidelijk is dat deze persoon langer dan een dagdeel dient te blijven. Hier kunnen wel de benodigde faciliteiten geboden worden. In Maastricht kan bij langdurig verblijf een arrestant bij wijze van luchten en mits hij erom vraagt, een paar keer extra naar het toilet.

Qua inrichting van de luchtplaatsen op de cellencomplexen is weinig op te merken⁹. Hoewel minder ernstig dan voorgaande jaren vormt wederom de schoonmaak hierbij het grootste aandachtspunt. Met name de muren van de luchtplaats zijn dikwijls vies en besmeurd met allerlei vuiligheid. In het cellencomplex te Heerlen is naar aanleiding van aanbevelingen van de commissie om uitgliden op een natte vloer tegen te gaan, de luchtplaats voorzien van een beton met geruwd materiaal. Echter blijkt dat deze vloer onvoldoende schoon te houden is. In het geruwde oppervlak blijft vuiligheid van braaksel, urine, koffie e.d. aanwezig. Zelfs de hogedrukspuit bood geen oplossing, omdat de bovenlaag dan loslaat. Als oplossing is het reinigen met de brandslang gevonden.

De camera's op de luchtplaatsen bij het cellencomplex te Maastricht zijn mede op aanraden van de commissie vervangen. Het beeld is nu aanzienlijk scherper. De zogenoemde 'dode hoek' is echter nog niet opgelost. Op korte termijn zouden de camera's ten behoeve van de blackspots worden geïnstalleerd. Hier zal de commissie in 2015 op toezien.

4.4 Sanitair

Het sanitair is qua inrichting¹⁰ op orde.

⁹ Minimale omvang 30 m², deels overdekt, rasterwerk, camera functioneert, schoongehouden

¹⁰ Watertemperatuur (max. 40 graden), capaciteit warmwatervoorziening (1 x per 2 dagen douchen), drempel tegen overlopen, beschadigingen, schoongehouden.

De commissie heeft bij de inspectie van het cellencomplex te Roermond in het vierde kwartaal geconstateerd dat in de doucheruimte op de bovenverdieping het planchet onder de spiegel evenals de wasbak loszit. Dit kan een veiligheidsrisico zijn.

In het cellencomplex te Venlo bevinden zich haakjes aan de muur ten behoeve van ophangen van kleding. De commissie acht dit wel een veiligheidsrisico.

De schoonmaak van het sanitair bleek in 2014 verbeterd ten opzichte van het jaar ervoor. Slechts sporadisch trof de commissie een vieze douche of toilet aan (met uitzondering van de bruine aanslag in de toiletpotten in Roermond).

4.5 Overige ruimten

Na de verbouwing in 2013 bevindt zich in het cellencomplex te Heerlen een speciaal ingerichte ruimte voor bezoek en verhoor. Hierbij zijn twee ophoudkamers gescheiden door een ruit en kan middels een intercomsysteem gecommuniceerd worden. Overdracht van goederen kan hierdoor niet plaatsvinden. Bij de rechtbank in Roermond is ook voorzien in een tweetal gescheiden spreekkamers. De andere cellencomplexen hebben zo'n ruimte (nog) niet.

In de advocaten/ verhoorkamer is geluiddempend materiaal tegen de muur en de binnenkant van de deur aangebracht. Hoewel functioneel, dit materiaal is echter van metaal en heeft scherpe randen. Met name rondom het oogluikje. De commissie heeft aanbevolen om hier een afdoende oplossing voor te vinden.

Hoewel er een speciale ophoudkamer aanwezig is voor minderjarigen op de rechtbank te Maastricht, wordt hier geen gebruik meer van gemaakt. Civielrechtelijk ingesloten minderjarigen vallen onder de verantwoordelijkheid van de rechtbank en worden door hun beveiligers in de gaten gehouden. Strafrechtelijk ingesloten minderjarigen vallen wel onder de verantwoordelijkheid van de parketpolitie, maar worden geplaatst in een gewone ophoudkamer.

Alle cellencomplexen zijn voorzien van een aparte fouilleringsruimte. Dit is gewenst in verband met de privacy van de arrestant.

In de cellencomplexen Maastricht en Heerlen zijn claustrofobiecellen aanwezig. Eveneens in het voormalig cellencomplex te Sittard, maar deze is slechts bij evenementen en bij calamiteiten bij de andere complexen in gebruik.

In Venlo en Heerlen is zowel een recreatieruimte als een artsenruimte aanwezig.

Het totaal oordeel van de commissie over de huisvestingsaspecten van de cellencomplexen c.q. de ophoudkamers is **voldoende**.

5. VEILIGHEID VAN ARRESTANTEN

5.1 Gebruikersvergunning

In 2010 heeft de commissie van Limburg-Noord (destijds commissie van toezicht op de politiecellen Limburg-Noord CTPC), het onderwerp gebruikersvergunning centraal gesteld. Uit inspecties bleek dat niet overal een gebruikersvergunning voorhanden was of zelfs bestond. In dat jaar heeft het secretariaat conform afspraak een afschrift van alle aanwezige gebruikersvergunningen (of geregistreerde aanvragen) ontvangen zodat deze ter beschikking staan van de commissie. De gebruikersvergunningen zijn voor onbepaalde tijd geldig, mits het gebruik van het bouwwerk niet wijzigt ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag en er geheel wordt voldaan aan de in deze vergunning gestelde voorwaarden.

De CTA Limburg heeft in 2014 de aanwezigheid van geldende gebruikersvergunningen voor de gehele eenheid onderzocht. De bevindingen staan gerapporteerd bij 9.2 regionale thema's.

5.2 Ontruimingsplannen en -oefeningen

Bedrijfsnoodplannen of calamiteitenplannen dienen per locatie op een gemakkelijk bereikbare plaats beschikbaar te zijn en goedgekeurd door de brandweer. In deze map worden tevens de (schriftelijke) evaluaties van gehouden oefeningen (ten minste jaarlijks) opgeslagen¹¹.

Bij het cellencomplex te Maastricht, Venlo en Heerlen bleken zowel het BHV-plan als het ontruimingsplan bij naslag door commissieleden actueel c.q. geldig. Op de eenheden waar ophoudkamers zijn, is het slecht gesteld met de actualiteit van de plannen. Vrijwel overal waren deze verouderd.

Eenheidsbreed is afgesproken dat op ieder cellencomplex en basiseenheid jaarlijks een fysieke ontruimingsoefening dient plaats te vinden. De commissie heeft geconstateerd dat dit ook gebeurt. Enkele leden van de commissie hebben ook in 2014 een ontruimingsoefening bijgewoond en zij zijn van mening dat de oefeningen op professionele wijze plaatsvinden zodat de verbeterpunten goed zichtbaar zijn.

Punt van aandacht blijft het vastleggen van de evaluatieverslagen van de (fysieke) ontruimingsoefeningen, dit gebeurt vrijwel nergens, zo heeft de commissie geconstateerd.

Het oefenen door de arrestantenverzorgers van de cellencomplexen in het zuiden (Heerlen en Maastricht) gebeurt thans in het voormalig cellencomplex te Sittard, met het argument dat hiermee de bedrijfsvoering van de cellencomplexen Heerlen en Maastricht geen hinder ondervindt bij het oefenen. De commissie benadrukt juist het belang om fysiek én op locatie ontruiming te oefenen. De meerwaarde zit volgens de commissie met name in het oefenen van stressvolle situaties op locatie (daar waar daadwerkelijk arrestanten aanwezig zijn).

Het gerechtsgebouw te Maastricht heeft, ten behoeve van een snelle en veilige (tijdelijke) onderbrenging van ingeslotenen bij ontruiming/ alarmeringen, geen adequate insluitingsvoorziening op de afgesloten binnenplaats. Dit acht de commissie een (te) groot veiligheidsrisico.

De ontruimingsplannen zijn vooral op de basiseenheden verouderd (of er is niets gewijzigd, maar dat kan de commissie niet opmerken omdat niet is aangegeven dat het onlangs nog is gecontroleerd).

5.3 Brandveiligheid en BHV

Op een uitzondering na (de controle is niet geregistreerd of er is een blusmiddel over het hoofd gezien bij de laatste controle), zijn de brandblussers en -slangen in orde. Alle

¹¹ Toelichting rapportagemodel cellencomplex/ophoudkamers versie 30 september 2013

blusmiddelen worden jaarlijks door een extern bedrijf gecontroleerd en, indien noodzakelijk, vervangen. Ditzelfde geldt voor de inhoud van de BHV-koffers. De commissie heeft evenals in 2013 geadviseerd om bij de koffers een inventarisatielijst te hanteren en hierop aan te geven wanneer een product is aangevuld en wanneer de BHV koffer gecontroleerd is.

Per dienst zijn er voldoende BHV opgeleide (politie)medewerkers aanwezig. Iedere medewerker krijgt jaarlijks een reanimatiecursus, deze staat los van de BHV cursus waarbij eerste hulp alsmede brandpreventie uitgebreider aan bod komen.

Op alle locaties zijn BHV kasten aanwezig. De inhoud ervan varieert wel iets, maar wordt jaarlijks bevoorrad.

De BHV-klappers zijn niet overal op orde. De commissie trof plaatsten aan waar er duidelijk werk is gestoken in het up-to-date brengen van de informatie (dikwijls op advies van de commissie). Op andere plekken (waaronder het cellencomplex Roermond) kon de klapper in zijn geheel niet overhandigd worden.

5.4 Afwezigheid van gevaarlijke voorwerpen (o.m. foullering en elektronische detectiepoort)

De intake procedure bij de verschillende complexen is gedegen opgesteld en wordt, zover de commissie kan beoordelen, nageleefd. De insluitingsfoullering vindt plaats direct voorafgaand aan insluiting, en zoveel mogelijk door een ambtenaar van hetzelfde geslacht.

De in te sluiten personen bij de parketpolitie worden bij aankomst nogmaals gefouilleerd. Alle items/ preciosa die ze bij zich hebben, worden op een innamelijst geregistreerd (dat door de in te sluiten persoon wordt ondertekend), en worden vervolgens in een sealbag in een afgesloten kluisje opgeborgen. Schoenen met veters worden ingenomen en er worden voetslippers verstrekt, waarna de persoon nog door een detectiepoort gaat.

5.5 Oogdouches

In alle complexen en op alle basiseenheden is een oogdouche aanwezig. De commissie heeft op diverse plaatsen geconstateerd dat de oogdouches lekken. Op advies van de commissie zijn deze gecontroleerd en waar nodig vervangen (waaronder bij de rechtbank Roermond).

5.6 Legionellabeleid

Naar zeggen worden op de meeste complexen de leidingen van douches, oogdouches en kranen periodiek doorgespoeld om legionella te voorkomen (richtlijn is een keer per week de kraan gedurende 15 minuten laten lopen). Dit gebeurt door de huismeester. Dit werd aan het begin van 2014 schriftelijk niet vastgelegd en was hierdoor niet controleerbaar. De inspecties later in het jaar leerde dat op vrijwel alle plekken de legionella bestrijding in logboeken werd vastgelegd.

5.7 Schoonmaakprotocollen

Eenheidsbreed bestaan schoonmaakprotocollen. Hierin staat exact beschreven welke schoonmaakwerkzaamheden en met welke frequentie door het schoonmaakbedrijf worden uitgevoerd.

De commissie heeft in 2013 uiteenlopende zaken geconstateerd. Daar waar de schoonmaak nog in eigen beheer gebeurt, is deze uitvoeriger en meer naar tevredenheid. Daar waar een extern schoonmaakbedrijf is ingeschakeld, laat de schoonmaak dikwijls te wensen over. Vooral het complex te Roermond is door de commissie meerdere malen als vies bestempeld. Hier heeft de commissie dringend geadviseerd om met het schoonmaakbedrijf in overleg te treden over betere schoonmaak.

In 2014 is uit de inspecties gebleken dat over het algemeen het beter gesteld is met de schoonmaak. De gangen en het sanitair ogen schoon. Uiteraard speelt het tijdstip van de

inspectie hierbij een rol (is de schoonmaakploeg al geweest of moet deze nog komen), maar er waren duidelijk verbeteringen zichtbaar in vergelijking tot het voorgaande jaar. Met name in het cellencomplex Roermond. Helaas blijft daar de bruine aanslag in de toiletputten een hardnekkig probleem. Ondanks diverse initiatieven van het schoonmaakbedrijf en de huismeester om dit schoon te krijgen, is hier (nog) geen structurele oplossing gevonden. Ook het regelmatig doorspoelen van de vloerputjes blijft noodzakelijk om de vieze rioollucht in de gang weg te houden.

De ventilatieroosters in de cellen van het complex te Maastricht dienen periodiek gecontroleerd te worden en gereinigd. Bij de andere complexen is dit inmiddels goed opgepakt.

Bij het cellencomplex in Heerlen heeft de commissie geadviseerd om de poetsmomenten en dan met name voor de luchtplaatsen, beter te plannen zodat ook de arrestanten die in de loop van de middag worden gelucht, gebruik kunnen maken van een schone ruimte.

5.8 Voedselopslag

De opslag van voedsel gebeurt op alle plaatsen conform de daarvoor opgestelde richtlijnen. Wel heeft de commissie gesignaleerd dat de oven en magnetron naar alle waarschijnlijkheid niet zijn opgenomen in het schoonmaakcontract en de schoonmaak hierdoor afhankelijk is van de aanwezige arrestantenverzorgers. Met enige regelmaat trof de commissie ovens en magnetrons aan waar etensresten achtergebleven waren.

5.9 Cameratoezicht (o.m. observatiecellen)

Bij de parketpolitie Maastricht heeft de commissie sinds mei 2013 geadviseerd om de camerabeelden van de cellen op grotere / aparte monitorschermen weer te geven, vanwege de slechte beeldkwaliteit. De arrestantenverzorgers zelf zijn er ook niet tevreden over. Bij de vier inspecties in 2014 bemerkte de commissie hierop geen actie. De rechtbank dient dit te faciliteren.

5.10 Transportmiddelen

In 2014 is bij inspecties aan arrestanten gevraagd naar de wijze van transport. Hier zijn geen opmerkingen over geplaatst.

Bij de parketpolitie is duidelijk geworden dat zij afhankelijk zijn van het vervoer door DV&O. Het transport wordt zo efficiënt mogelijk uitgevoerd, door te vervoeren personen te clusteren met als gevolg dat mens soms heel vroeg in de morgen vertrekt om laat in de middag aan de beurt te zijn voor de zitting. De termijn van 6 uur ophouden wordt hierdoor regelmatig fors overschreden. Gezien het feit dat er geen mogelijkheid tot luchten is en er geen maaltijdvoorziening is, acht de commissie dit een zeer verontrustende ontwikkeling.

Het totaal oordeel van de commissie over de veiligheid van arrestanten is **matig** (m.n. actualiteit bedrijfsnoodplannen en vervoersproblematiek).

6. VEILIGHEID VAN ARRESTANTENVERZORGERS

Veel van de onder veiligheid arrestant vermelde zaken (voorgaand hoofdstuk) hebben ook betrekking op de veiligheid van arrestantenverzorgers.

6.1 Kwalitatieve en kwantitatieve adequate personeelsbezetting

Voor de cellencomplexen is een 3-3-2 systeem voorgeschreven: 3 medewerkers overdag en in de avond en 2 medewerkers in de nachtelijke uren (met uitzondering van het weekend, dan ook 3 in de nacht). De commissie maakt zich zorgen over geruchten dat door aangekondigde bezuinigingen de samenstelling niet gehandhaafd kan worden in de toekomst. De commissie is van mening dat op personeel in de arrestantenzorg niet bezuinigd kan worden.

De bezetting bij de parketpolitie te Roermond en Maastricht is voldoende.

Hoewel duidelijk verbeteringen merkbaar zijn ten opzichte van de situatie in 2013, kan de commissie zich op basis van gesprekken met de arrestantenverzorgers niet aan de indruk onttrekken dat het kennisniveau van het politie personeel hoger ligt dan het personeel dat via derden werkzaam is binnen de arrestantenzorg (G4S).

6.2 Communicatie - en alarmeringssystemen

In alle complexen zijn enkele alarmeringsknoppen getest. In alle gevallen schoten collega's te hulp, alhoewel de responstijd per locatie varieerde.

Buiten de noodknoppen aan de muur, dragen de verzorgers individueel een draagbaar alarmeringsapparaat.

De intercoms waren in orde.

6.3 Berging van gewelddsmiddelen

Bij ieder cellencomplex zijn kluisjes voorhanden waar de wapens (inclusief pepperspray) in opgeborgen dienen te worden. Deze kluisjes bevinden zich in de voertuigluis of net buiten het complex.

Evenals de inspecties in 2013 lieten zien, heeft de commissie in het eerste kwartaal van 2014 wederom geconstateerd dat bij de rechtbank te Maastricht collegae gewapend in het cellencomplex rondlopen. Het ophalen van een arrestant voor zitting, evenals het achteraf terugbrengen naar de cel, gebeurt bewapend. Bij de inspectie in het tweede kwartaal werd aangegeven dat er geen wapens meer mee naar binnen worden genomen en dat deze worden afgelegd in daarvoor bestemde lockers buiten de cellengang. De commissie is verheugd dat de aanbevelingen tot deze actie hebben geleid.

6.4 Periodiek werkoverleg

Naar zeggen vindt periodiek werkoverleg plaats, waarbij alle medewerkers op inhoud worden bijgepraat over zaken als nieuwe regelgeving, evaluatie oefeningen, personeelsplanningen en overige bijzonderheden.

6.5 Scholing

Naast de jaarlijkse herhalingstraining in het kader van reanimatie, volgen de BHV-ers een herhalingscursus specifiek voor de BHV.

Bij gelegenheid wordt een GGD arts uitgenodigd om tijdens een werkoverleg informatie te verschaffen over nieuwe fenomenen, zoals bijvoorbeeld hoe om te gaan met GHB gebruikers of verwarde personen. Verscheidene medewerkers hebben de commissie aangegeven behoefte te hebben aan meer van dit soort gerichte informatiebijeenkomsten.

Het totaal oordeel van de commissie over de veiligheid van arrestantenverzorgers is **voldoende**.

7. BEJEGENING VAN ARRESTANTEN

7.1 Huisregels

Bij ieder complex dienen (in diverse talen) de huisregels voorhanden te zijn. De commissie heeft in 2014 geconstateerd dat dit op de meeste plekken zo is. In het cellencomplex Maastricht worden deze huisregels uitsluitend uitgedeeld aan 'nieuwe gasten'. Hierop heeft de commissie geadviseerd om ze aan iedereen uit te delen, hiermee vermijd je discussies van arrestanten die aangeven dat ergens niet van op de hoogte waren.

7.2 Kwaliteit en kwantiteit voedsel

De commissie is door de inspecties overtuigd geraakt van afdoende kwaliteit en kwantiteit van het voedsel. Er is voldoende afwisseling en differentiatie in het voedsel voor verschillende religieuze stromingen. Door de vervoersproblematiek (weinig capaciteit) tussen de diverse locaties, wordt de termijn van 6 uur ophouden, bij de rechtbanken regelmatig fors overschreden. Gezien het feit er geen mogelijkheid is tot luchten en er geen eigen mogelijkheid tot maaltijdvoorziening is, is dit volgens de commissie een zeer verontrustende ontwikkeling. De commissie adviseert een klein diepvrieskastje en magnetron hiervoor aan te schaffen.

7.3 Persoonlijke hygiëne

Er zijn, naar mening van de commissie, voldoende veilige producten aanwezig voor persoonlijke hygiëne van de arrestant. Deze liggen netjes en overzichtelijk in voorraadkasten.

7.4 Kleding

Voor het aandragen van schone kleding is de arrestant grotendeels afhankelijk van het thuisfront. Er zijn geen schone onderbroeken of andere kledingstukken voorradig. Een papieren overall is voorhanden, wanneer gevreesd wordt dat een arrestant met zijn eigen kleding een gevaar voor zichzelf kan vormen.

7.5 Ontspanning

In het complex in Venlo is een recreatieruimte aanwezig, waarin een televisie staat. Deze wordt uitsluitend bij vreemdelingen aangeboden. De 'gewone' arrestant zal door middel van lectuur, 2 maal per dag luchten (eventueel roken) en de dagelijkse hygiëne en het eten/drinken zich moeten vermaken.

7.6 Luchten

Het luchten vindt normaliter twee maal per dag plaats (30 minuten). Mocht het rustig zijn, kan het voorkomen dat iemand extra gelucht kan worden. Zoals door de commissie meerdere malen geconstateerd, zijn de luchtplaatsen niet altijd schoon.

7.7 Medische zorg

Op afroep is er voldoende medische verzorging aanwezig. Indien een arrestant eigen medicatie bij zich heeft, wordt deze nooit verstrekt zonder de arts te raadplegen. De arts kan vervolgens dezelfde, maar nieuwe medicatie verstrekken. Indien de arts de medicatie afkeurt of niet vertrouwt, gaat deze bij de eventuele andere bezittingen van de arrestant in de preciosa zak, welke wordt meegegeven bij het verlaten van het complex. Alle handelingen omtrent het verstrekken van medicatie worden in het registratiesysteem bijgehouden. De verzorger kijkt te allen tijde of de medicatie correct wordt ingenomen.

Bij de inspectie van de ophoudkamers in het gerechtsgebouw Roermond werd geconstateerd dat de door de arrestant meegebrachte medicatie in een plastic hoesje, voorzien van naam en celnummer wordt opgeborgen in een lade. Het dossier van de

arrestant is ondergebracht in een afsluitbare lade. De commissie constateerde dat de lade met daarin de medicatie niet afsluitbaar is.

In Roermond heeft de commissie met betrekking tot de medicatie opslag geadviseerd om de, in een koelkast aanwezige medicatie voor diabetici, te verplaatsen en niet samen met levensmiddelen in een voor ieder vrij toegankelijke koelkast te bewaren.

7.8 Aandacht c.q. protocollen voor specifieke doelgroepen

Vrouwen

Vrouwen worden separaat gelucht en zoveel als mogelijk door een vrouwelijke politieambtenaar gefouilleerd. Daarbij zijn mannelijke ambtenaren niet alleen met vrouwelijke arrestanten.

Minderjarigen

Per 1 mei 2013 is een nieuwe richtlijn minderjarigen van kracht geworden. Ook in 2014 is hierop geïnspecteerd. Overal is men op de hoogte van de nieuwe richtlijn behandeling minderjarigen. Uit gesprekken met minderjarige arrestanten is gebleken dat niet altijd duidelijk wordt gemaakt wie de contactpersoon is.

Drugsverslaafden, o.a. GHB en arrestanten met psychische problematiek

De procedure is als volgt: Indien het voorkomt dat een psychiatrische of verwarde patiënt ingesloten dient te worden, wordt een GGD-arts ingeschakeld. Aan hem of haar de inschatting of de crisisdienst dient te worden ingeschakeld. De dienstdoende hulpofficier wordt altijd in kennis gesteld en betrokken in het proces.

Navraag naar het GHB-protocol leerde dat dit vrijwel overal bekend is. De commissie is er voorstander van de checklist te hanteren, waarbij bij binnenkomst van een arrestant, middels enkele korte vragen te beantwoorden door de verzorger met ja/ nee, een indicatie gegeven kan worden van diens gesteldheid. Eén antwoord met nee, leidt automatisch tot het advies om zo spoedig mogelijk een arts te raadplegen. Deze checklist wordt nog niet op alle complexen gehanteerd.

Het totaal oordeel van de commissie over de bejegening van arrestanten is **voldoende**.

8. BEVINDINGEN VAN ARRESTANTEN

Uit landelijk overleg bleek dat in de eenheid Limburg verhoudingsgewijs, weinig met arrestanten werd gesproken. De ervaring leert dat er ten tijde van inspecties niet altijd arrestanten zijn. Desalniettemin heeft 2014 in het teken gestaan van het intensiveren van het aantal interviews.

Dit heeft geresulteerd in het feit dat er in 2014 gesprekken zijn gevoerd met in totaal 22 arrestanten (2 minderjarige mannen, 1 minderjarige vrouw, 16 meerderjarige mannen en 3 meerderjarige vrouwen).

Over het algemeen waren de arrestanten tevreden over de verzorging en bejegening door de arrestantenverzorgers. Aanvullende vragen als plaatsing in een claustrofobiecel, lectuur, extra luchten c.q. roken bleek dikwijls mogelijk. Een enkeling was niet te spreken over het eten, het ontbreken van muziek en de mogelijkheid tot verschoning van de kleding.

Er zijn meerdere negatieve opmerkingen geplaatst over de duur van het verblijf. Als hinderlijk werd ervaren dat men niet op de hoogte was van de planning en hierdoor geen benul had van het verloop van de dag. Dienst Vervoer en Ondersteuning (DV&O) is een landelijke dienst van Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) en verzorgt het vervoer van arrestanten binnen de eenheid Limburg. Zij hanteren hierbij een vervoersschema welk relatief weinig ruimte biedt voor aanpassingen. Bij de parketpolitie heeft de commissie meerdere malen geconstateerd, dat door verschuivingen in de planning (bijvoorbeeld zittingen die uitlopen), arrestanten langere tijd ingesloten zitten. Mocht het transportbusje van DV&O net vertrokken zijn, moeten ze dikwijls wachten tot het einde van de dag (circa 19:00 uur). Gelet op de beperkte ruimte en het ontbreken van de mogelijkheid tot luchten acht de commissie deze situatie zeer onwenselijk.

In het cellencomplex te Heerlen is een vrouw meerdere dagen ingesloten geweest, terwijl de commissie na een gesprek met haar van mening was dat ze in een GGZ afdeling thuishoort. Ze vertelde een warrig verhaal en vertoonde vreemd gedrag door de wc in de cel volledig vol te stoppen met wc papier. Navraag bij de verzorgers leerde dat mevrouw bij aanhouding niet verward overkwam. Derhalve werd een dokter niet noodzakelijk geacht. Na het interview met de commissie vroeg mevrouw zelf om een arts welke ook meteen is opgeroepen.

De commissie constateerde evenals in 2013 vaker dat de minderjarigen niet bekend waren met het feit dat er een voor hen specifieke contactpersoon zou zijn. In de cel van een meisje van 13 jaar trof de commissie een niet doorgespoeld toilet aan. Ze gaf aan dat haar niet is uitgelegd dat ze hierom via de intercom moest vragen.

9. THEMA'S

9.1 Landelijk

Vanuit het LCCTA is in 2014 een eerste begin gemaakt met het benoemen van een landelijke thema. Voor 2014 was dit het inventariseren van cameratoezicht. Daarnaast heeft 2014 in het teken gestaan van het onderzoek van de Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) naar arrestantenzorg in Nederland.

Cameratoezicht inventariseren

In 2014 is door de LCCTA geconstateerd dat er tot dan toe geen rechtsgrond gevonden lijkt te zijn voor het in praktijk gesignaleerde gebruik van, vaak standaard, cameratoezicht in ophoudkamers. Afgesproken is dat alle CTA's in 2014 tijdens inspecties gaan inventariseren of en zo ja hoe binnen hun eenheid cameratoezicht plaatsvindt en op basis waarvan de politie dit doet. Hieruit voortvloeiend is in alle cellencomplexen cameratoezicht geïnterpreteerd. Alvorens iemand in een observatiecel mag worden geplaatst, is het akkoord van de HOvJ noodzakelijk. Er wordt de arrestant medegedeeld dat hij of zij onder cameratoezicht staat.

Onderzoek IVenJ

De Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) houdt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van VenJ toezicht op de organisaties binnen het gehele domein van veiligheid en justitie, inclusief de uitvoerende diensten zoals de politie. Het toezicht van de Inspectie is erop gericht om in de praktijk te toetsen of datgene wat is afgesproken daadwerkelijk wordt uitgevoerd. Het onderzoek, dat in 2014 werd uitgevoerd, heeft twee doelstellingen. Ten eerste wil de IVenJ onderzoeken hoe de politie zorg draagt voor de veiligheid en humane bejegening van ingesloten in politiecellen. De IVenJ toetst dit aan de hand van de daarvoor geldende wettelijke en richtlijnen. Daarnaast wil de IVenJ de locaties in Nederland in kaart brengen waar de politie personen (tijdelijk) insluit.

Het onderzoek in de eenheid Limburg heeft geleid tot een positief algemeen beeld, herkenbaar voor de CTA.

In de vergadering van de CTA op 3 december 2014 is besloten om in 2015 te inspecteren op onderstaande landelijke thema's:

Kwartaal 1: inventarisatie voorzieningen in rechtsgebouwen

Kwartaal 2: transport

Kwartaal 3: minderjarigen

Kwartaal 4: oneigenlijk gebruik van cellen.

9.2 Regionaal

Naast de aandacht voor het landelijke thema, heeft de CTA evenals andere jaren per kwartaal gekozen om een thema centraal te stellen bij de inspecties.

Gebruikersvergunning

Uit inspecties is gebleken dat vrijwel op geen enkele locatie de gebruikersvergunning overhandigd kon worden. Dikwijls werd aangegeven dat de verzorgers niet op de hoogte waren van het bestaan en inhoud van deze vergunning. Daar waar men wel wist wat het document inhield, was deze slechts bij afdeling facilitair op te vragen.

Overigens is het secretariaat in het bezit van alle geldige gebruikersvergunning (of geregistreerde aanvragen) van het district Noord. De gebruikersvergunningen zijn voor onbepaalde tijd geldig, mits het gebruik van het bouwwerk niet wijzigt ten opzichte van de oorspronkelijke aanvraag en er geheel wordt voldaan aan de in deze vergunning gestelde voorwaarden.

Suïcidepreventie

Vrijwel op geen enkele locatie is er een suïcideprotocol voorhanden. Op intranet kan wel iets opgezocht worden, maar men heeft het niet paraat. Dit wil niet zeggen dat de kennis er niet is, navraag leert dat de verzorgers wel op de hoogte zijn van de inhoud van het protocol.

Inspecties bij evenementen

Carnaval

Bij de inspectie van het cellencomplex ten tijde van de start van de carnaval, heeft de commissie uiteindelijk besloten de inspectie niet verder door te zetten, vanwege de enorme werkdruk en het personeel de ruimte te laten hun werk te doen. Naar aanleiding hiervan heeft de commissie geadviseerd om de inzet van het personeel beter te plannen en te zorgen voor voldoende gekwalificeerd personeel bij pieken in het aanbod van werk.

Pinkpop, Bospop en Solar

Het cellencomplex te Heerlen is ten tijde van Pinkpop geïnspecteerd. Dit leidde niet tot grote aantallen arrestanten met bijkomende problematiek.

Bij Bospop in Weert is geen extra personeel gepland op de basiseenheid, maar wel ten behoeve van vervoer; om aangehouden mensen zo spoedig mogelijk naar Venlo over te brengen.

De maatregelen welke zijn getroffen in het kader van het evenement Solar betreft een HOvJ en parketsecretaris op locatie om kleine delicten direct af te doen.

MVV wedstrijd

Gebleken is dat een voetbalwedstrijd niet zo'n grote impact heeft op de werkdruk binnen het cellencomplex. Door de aanwezigheid van een officier van justitie op locatie, worden de meeste zaken rondom het stadion afgedaan.

Fortuna Stadion

Bij een inspectie is gebleken dat bij iedere voetbalwedstrijd een officier van justitie op locatie is om eventuele incidenten direct af te doen. De commissie achtte het wenselijk om inzichtelijk te krijgen welke faciliteiten in de voetbalstadions aanwezig zijn om mensen op te houden, voor te geleiden etc. Zodoende heeft er op 31 oktober 2014 een gesprek plaatsgevonden tussen enkele leden van de commissie en de facilitair manager van het Fortuna stadion. Hierbij is de werkwijze besproken, welke vergelijkbaar zou zijn met de werkwijze van de andere betaald voetbalclubs in Limburg (t.w. VVV, MVV en Roda JC). De commissie is van mening dat deze werkwijze getuigt van zorgvuldigheid en ziet hierin geen aanleiding tot het opstellen van adviezen voor wat betreft de arrestantenzorg.

Bijlage 1: Overzicht van de inspectiebezoeken in 2014

Datum inspecties	Cellencomplex/ ophoudkamers	Extra aandachtspunt
09 januari 2014	Cellencomplex Roermond	<ul style="list-style-type: none"> • BHV • Hygiëne • bij gelegenheid gesprek met arrestant
14 januari 2014	Cellencomplex Rechtbank Roermond	
20 januari 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
14 februari 2014	Cellencomplex Maastricht	
17 februari 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
28 februari 2014	Cellencomplex Heerlen (voetbalwedstrijd MVV - Willem 2)	
28 februari 2014	Ophoudkamers BE Venlo en Tegelen	
01 maart 2014	Cellencomplex Venlo (carnaval)	
11 maart 2014	Ophoudkamers BE Kerkrade	
19 maart 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
08 april 2014	Cellencomplex Venlo en Ophoudkamers Blerick en Helden	<ul style="list-style-type: none"> • BHV- plannen • bejegening arrestant • diverse protocollen inzake specifieke doelgroepen • testen van alarmknoppen • bij gelegenheid gesprek met arrestant
09 april 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
14 april 2014	Cellencomplex Maastricht	
23 april 2014	Cellencomplex Heerlen en Ophoudkamers BE Valkenburg	
12 mei 2014	Cellencomplex Roermond, inclusief ophoudkamers en Rechtbank Roermond	
14 mei 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
26 mei 2014	Ophoudkamers BE Brunssum en BE Landgraaf	
02 juni 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
08 juni 2014	Cellencomplex Heerlen (Pinkpop)	
01 juli 2014	Cellencomplex Maastricht	
10 juli 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
12 juli 2014	Ophoudkamers BE Weert (Bospop)	
14 juli 2014	Ophoudkamers BE Venlo-Centrum en Tegelen	
23 juli 2014	Ophoudkamers BE Hoensbroek en Brunssum	
02 augustus 2014	Cellencomplex Roermond	

	(Solar)	
04 augustus 2014	Ophoudkamers BE Horst en Venray (Kermis)	
07 augustus 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
11 augustus 2014	Cellencomplex Rechtbank Roermond en Ophoudkamers BE Leudal-Maasgouw	
18 augustus 2014	Cellencomplex Heerlen en Ophoudkamers BE Vaals en Kerkrade	
26 augustus 2014	Cellencomplex Venlo	
06 oktober 2014	Ophoudkamers BE Echt-Susteren/Roerdalen (Kermis)	<ul style="list-style-type: none"> • Suïcidepreventie • Faciliteiten in voetbalstadions • Minderjarigen • Gebruikersvergunningen • Gesprekken met arrestanten
10 oktober 2014	Ophoudkamers BE Helden, Gennep en Blerick	
10 oktober 2014	Cellencomplex Rechtbank Maastricht	
22 oktober 2014	Ophoudkamers BE Brunssum	
29 oktober 2014	Cellencomplex Heerlen	
30 oktober 2014	Ophoudkamers BE Sittard, Geleen en Stein	
31 oktober 2014	Fortuna Stadion	
05 november 2014	Ophoudkamers BE Valkenburg	
12 november 2014	Cellencomplex Maastricht (opening carnavalsseizoen)	
18 november 2014	Cellencomplex Rechtbank Roermond en BE Roermond	
24 november 2014	Ophoudkamers BE Venlo-Centrum	

BIJLAGE 2: OVERZICHT VAN DE VERGADERINGEN IN 2014

Datum vergadering	Onderwerpen agenda
24 maart 2014	Gesprek met referent arrestantenzorg politie Limburg, informatie onderzoek IV&J toezicht arrestantenzorg, concept jaarverslag 2013, werving nieuwe commissieleden, landelijk centrum CTA, ervaringen laatste inspectieronde, vaststellen inspectiethema.
23 juni 2014	(Tweede) Gesprek met referent arrestantenzorg politie Limburg, onderzoek IV&J toezicht arrestantenzorg, landelijk centrum CTA, ervaringen laatste inspectieronde, vaststellen inspectiethema volgende ronde, afscheid vertrekkende commissieleden.
15 september 2014	GHB in de politiecel, terugkoppeling onderzoek IV&J, landelijk centrum CTA, vervoer inspecteren, ervaringen laatste inspectieronde, vaststellen inspectiethema volgende ronde (suïcidepreventie en faciliteiten in voetbalstadions).
3 december 2014	Concept deelverslag onderzoek IV&J, voortgang actiepunten, klacht betreffende arrestantenzorg en afdoening, landelijk centrum CTA, ervaringen laatste inspectieronde, terugkoppeling ontruimingsoefeningen, bezoek stadion Fortuna Sittard, vaststellen inspectiethema volgende ronde.